

Голоборода Н. В.

Студентка 5 курсу факультету соціології та права НТУУ «КПШ»

Науковий керівник:

доктор юридичних наук, професор, **Голосніченко І. П.,**

КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ТА РОЛЬ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ У СФЕРІ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Сьогодні ми можемо спостерігати за стрімким розвитком відносин у сфері права інтелектуальної власності в Україні. Без заперечення, однією з причин цього є інтеграція нашої держави до світових та європейських структур. Також потрібно зазначити, що відбувається удосконалення та покращення національної системи законодавства у сфері права інтелектуальної власності у відповідність до світових стандартів.

Основний Закон України – Конституція України - містить положення, які безпосередньо спрямовані на регулювання відносин, які пов'язані у сфері інтелектуальної власності. Зокрема частина 1, статті 42 говорить, що кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності. [1, с.13]

Загальний зміст вищезазначеної статті, безпосередньо, визначає, що вона присвячена праву приватної власності.

В науці конституційного права досить поширеним є віднесення права інтелектуальної власності до основних економічних прав людини. Зокрема про це, навіть, існує відповідне рішення Конституційного Суду України. [2, с.19]

Якщо ж говорити більш конкретно про роль Конституційного Суду України у сфері права інтелектуальної власності, то потрібно зазначити, що за всі роки незалежності України Конституційний Суд України виніс не значну кількість рішень щодо відносин у цій сфері. Можливо, це пов'язано з незначним розвитком сфери права інтелектуальної власності, а разом з тим і з необхідністю здійснення конституційного судочинства. Потрібно зауважити, що, навіть, ця невелика кількість конституційних рішень була винесена Конституційним Судом України протягом кількох останніх років.

Одним з прикладів таких рішень, є винесення рішення Конституційним судом України щодо офіційного тлумачення норм та положень Закону України «Про судовий збір» (а саме п. 7, ч. 1 ст. 5) у відповідності та взаємодії Закону України «Про авторське право і суміжні права» (ч. 1, ст. 49). Конституційний Суд України виніс рішення, відповідно яке дозволило звільнити від сплати судового збору осіб, які захищають свої авторські права.

Суть цього випадку полягала в тому, що до Конституційного Суду України звернулася асоціація «Дім авторів музики в Україні». Суть звернення була наступною - дати конституційне рішення з приводу звільнення від сплати судового збору на організації колективного управління майновими правами суб'єктів авторського права і (або) суміжних прав.

Відповідно до рішення, яке виніс Конституційний Суд України, від сплати судового збору звільняються підприємства, організації та установи державної форми власності, зокрема державні органи, що звертаються до суду із заявою щодо захисту прав та інтересів осіб у випадках, які передбачені чинним законодавством. Потрібно зазначити, що в рішенні йдеться про те, що від сплати судового збору звільняються також громадські організації, які звертаються до суду із заявою про захист прав та інтересів інших осіб у випадках, які передбачаються чинним законодавством. [3, с. 2]

Отже, захищаючи свої права інтелектуальної власності, позивачі мають право вимагати виплачувати компенсації, а не відшкодовувати їм збитки, тобто матеріальну шкоду, або ж можуть вимагати стягнення доходу, який був отриманий порушником внаслідок порушення авторського права, яке було ним порушено.

Якщо ж говорити про конституційні основи забезпечення права інтелектуальної власності, то потрібно зазначити, що до системи законодавчого регулювання, захисту та охорони у сфері інтелектуальної власності застосовуються не лише норми національного законодавства, а й міжнародні норми, договори, конвенції та інші міжнародні документи. Це підтверджується статтею 9 Основного Закону. Вони є обов'язковими до виконання за згодою Верховної України. Якщо ж виникають питання щодо тлумачення та

співвідношення тих чи інших норм та їх застосування у відповідних випадках, Конституційний Суд України повинен невідкладно винести рішення по конкретних питаннях.

Отже, потрібно зазначити, що, Конституція України є основою базою для розвитку національного законодавства щодо забезпечення реалізації, захисту та охорони права інтелектуальної власності.

Також потрібно підкреслити, що у практиці Конституційного Суду України не так багато випадків та звернень, які стосуються сфери інтелектуальної власності. Це є позитивним аспектом чи негативним – питання риторичне. Можливо, з розвитком відносин у цій сфері в майбутньому буде набагато більше конституційних звернень та запитів, адже нормативна система в цій галузі не є досконалою.

Список використаних джерел:

1. Конституція України з порівняним викладом статей/Упорядник Ковальчук Є.О. – Харків: Бурун Книга, 2009. – 72 с.
2. Рішення Конституційного Суду України № 3-рп/2002 від 12.02.2002 р.
3. Рішення Конституційного Суду України № 12-рп/2013 від 28.11.2013 р.